

Warszawa, dnia 11 kwietnia 2008 r.

PREZES

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko
Narodowi Polskiemu

dr hab. Janusz Kurtyka

SP 013 - 4 (6) 108

Pani

Krystyna Bochenek

Wicemarszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Stanowisko Pani Marszałek,

Uprzejmie dziękuję za przekazanie mi oświadczenia, złożonego przez Pana Senatora Stanisława Koguta podczas 6. posiedzenia Senatu RP w dniu 6 marca 2008 r.

Po wnikliwym przeanalizowaniu zagadnienia przedstawiam następujące stanowisko w sprawie postulatu Pana Senatora Stanisława Koguta dotyczącego powołania w Nowym Sączu delegatury Instytutu Pamięci Narodowej-Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Nowe jednostki Instytutu Pamięci Narodowej-Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu tworzone są w przypadkach uzasadnionych potrzebami organizacyjnymi oraz finansowymi po uzyskaniu pozytywnej opinii Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Podczas prowadzenia analizy, w pierwszej kolejności, została wzięta pod uwagę struktura archiwum krakowskiego oddziału. Już w tym miejscu problem wyodrębnienia nowej jednostki wydaje się być niezwykle problematyczną kwestią, bowiem dokumentacja aktowa, jak i pomoce ewidencyjne dotyczące Nowego Sącza i terenów byłego województwa nowosądeckiego są rozlokowane wśród materiałów dotyczących województwa krakowskiego jako całości, a więc także np. dokumentów mieszkańców ziemi tarnowskiej czy żywieckiej. Dopiero od roku 1975 można mówić o wyodrębnionym zasobie KWMO, a następnie WUSW

w Nowym Sączu. Ponadto materiały kartoteczne wytworzone przez KWMO, a następnie WUSW Kraków, Nowy Sącz i Tarnów wytworzone po 1975 roku zostały przez Urząd Ochrony Państwa połączone w jeden ciąg alfabetyczny, bez wprowadzenia oznaczeń z jakiego rodzaju zbiorów pochodzą. Dotyczy to przede wszystkim dwóch podstawowych kartotek, a mianowicie kartoteki ogólnoinformacyjnej byłego Wydziału „C” WUSW Kraków – Nowy Sącz-Tarnów oraz kartoteki tzw. kart zwróconych z byłego Biura „C” MSW w Warszawie. Obie te kartoteki, kluczowe dla rozpoznania działań operacyjnych organów bezpieczeństwa państwa, zostały w znacznym stopniu odtworzone przez UOP jako zwarty zbiór. Należy wziąć pod uwagę również to, iż stworzenie kolejnej placówki Instytutu dysponującej własnym zasobem archiwalnym spowodowałoby rozproszenie prowadzonych kwerend, zwielokrotnienie zapytań, a co za tym idzie znacząco wydłużyłoby czas realizacji spraw, w tym postępowań lustracyjnych.

Pragnę zauważyć, że materiały dotyczące Nowego Sącza i terenów byłego województwa nowosądeckiego cieszą się dużym zainteresowaniem naukowców. W oparciu o te materiały prowadzone są liczne projekty badawcze, szczególnie w zakresie tematyki dotyczącej ruchów niepodległościowych, inwigilacji Kościoła Katolickiego oraz działaczy NSZZ „Solidarność”. Większość badaczy skupiona jest jednak w akademickim Krakowie. Przeniesienie archiwum do Nowego Sącza byłoby znacznym utrudnieniem w realizacji ich zamierzeń naukowych.

Utworzenie nowej jednostki organizacyjnej, jaką byłaby delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Nowym Sączu, jest też związane z poniesieniem znacznych nakładów finansowych. Są to przede wszystkim koszty związane z zabezpieczeniem odpowiedniej bazy lokalowej na biura i archiwa, z zatrudnieniem pracowników, wyposażeniem i utrzymaniem ich stanowisk pracy, itp.

Nie może ująć uwadze również ten fakt, że Delegaturami kierują Naczelnicy powołani przez Prezesa Instytutu, zaś Dyrektorzy Oddziałów na terenie właściwości, których utworzono delegaturę sprawują bezpośredni nadzór nad delegaturą w zakresie powierzonych jej zadań, ponadto koordynują jej działalność, zarządzają mieniem przekazanym w użytkowanie delegatury oraz wykonują zadania dysponenta budżetowego. Bezpośrednim więc następstwem powołania nowej delegatury jest zwiększenie liczby zadań z zakresu obsługi organizacyjno-prawnej oraz księgowo – finansowej właściwego Oddziału, co wiąże się ze znacznym wzrostem kosztów samego Oddziału.

Biorąc pod uwagę fakt, że tegoroczny budżet IPN został znacznie ograniczony przez ustawodawcę, Instytut Pamięci Narodowej nie dysponuje aktualnie środkami, które mógłby przeznaczyć na utworzenie nowej delegatury. Otrzymanie dodatkowych środków jest całkowicie uzależnione od woli ustawodawcy, tj. Sejmu i Senatu RP.

Reasumując, w chwili obecnej niestety nie można uznać, iż zaistniały uzasadnione przesłanki do podjęcia działań związanych ze stworzeniem dodatkowej jednostki Instytutu Pamięci Narodowej-Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

W tym miejscu chciałbym jednak zapewnić o kontynuowaniu współpracy prowadzonej przez Oddział Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Krakowie z nowosądeckimi i gorlickimi jednostkami edukacyjnymi. Przedmiotem tej współpracy jest w szczególności realizacja programów z zakresu edukacji patriotycznej oraz prezentowanie wystaw tematycznych Instytutu.

A. Jankowski

PREZES
Instytutu Pamięci Narodowej
dr hab. Janusz Kurtyka